

Čís. 3589.

Nelze-li vyhověti nároku na vrácení věci (§ 1447 obč. zák.), ježto byla spotřebována, jest vrátiti cenu věci v době spotřebování.

(Rozh. ze dne 5. března 1924, Rv I 1729/23.)

Ohledně skutkové podstaty a průběhu sporu poukazuje se na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. června 1923, uveřejněné pod čís. 2780 této sbírky. Na základě zrušovacího usnesení Nejvyššího soudu o d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání žalobkyně.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně správně uvádí v dovolacím spisu, že rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 27. června 1923, Rv I 98/23, kterým na dovolání žalované byl dřívější rozsudek odvolacího soudu zrušen, byla závazně vyřešena jen otázka, tehdy odvolacím soudem v opačném smyslu řešená, že zákonné podmínky pro započtení posuzovati jest nikoliv podle doby střetnutí se vzájemných nároků, nýbrž podle doby uplatnění započítacího práva, že žalovaná firma uplatnila svůj vzájemný nárok jako nárok peněžní námitkou v tomto sporu, že jde tedy o vzájemné peněžní pohledávky a že jest splněn zákonný předpoklad stejnorodosti vzájemných pohledávek. Naproti tomu neřešil tehdy Nejvyšší soud, nemaje k tomu příčiny, otázku, zda jsou tu také ostatní zákonné předpoklady pro započtení, zejména, zdali namítaná vzájemná pohledávka jest po právu, jaké jest právní povahy a výše, ani otázku její splatnosti (jak odvolací soud míní). V otázce splatnosti podotkl Nejvyšší soud jen všeobecně, že podle §u 406 c. ř. s. stačí, nastala-li splatnost teprve za sporu v prvé stolici. Dospělost však v tomto případě není spornou. Dovolání uplatňuje důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s. v těchto směrech: a) že prý odvolací soud nesprávně posuzuje vzájemnou pohledávku jako nárok na zaplacení ceny za kůru a nikoliv jako nárok z obohacení, který prý záleží jen v 6.964 K 40 h staré měny, b) že přiznána byla žalované vzájemná pohledávka v korunách československých. Ad a), b). Odvolací soud posuzuje nárok žalované firmy s hlediska §u 1435 obč. zák., žalující firma však s hlediska §u 1447 obč. zák. V obojím směru jde o nárok z bezdůvodného obohacení. Lhostejno jest, jaké právní povahy byla původní smlouva stran, zda byla smlouvou směnnou, či smlouvou svého druhu, kterou by bylo posuzovati rovněž podle obdoby smlouvy směnné. Žalovaná svůj závazek z této smlouvy na dodání tří vagonů kůry splnila, ale nedostalo se jí plnění se strany druhé. Žalobkyně uváděla již v první stolici a také v odvolání, že nešlo o smlouvu kupní a že nebylo úmyslem stran, aby kůra byla zpracována za mzdu, nýbrž že šlo stranám o to, aby žalovaná dodala žalobkyni smrkovou kůru a tato aby jí dodala smrkový výtažek, a že maximální ceny měly stranám sloužiti jen za podklad vzájemného súčtování. Podle toho měla žalobkyně dodat žalované jeden vagon smrkového výtažku, kterého však nedodala, tvrdíc nemožnost plnění následkem zákazu ministerstva obchodu (pa-

trně měla na mysli nařízení ministerstva obchodu ze dne 2. května 1918, čís. 163 ř. zák., kterým nově upraven byl obchod dubovou a smrkovou kůrou a tříslem). S hlediska žalobkyně samotné šlo tedy o náhodnou nemožnost plnění ve smyslu §u 1447 obč. zák., následkem které žalobkyně, nemohouc dodati výtažek, byla povinna, by žalované vrátila nebo nahradila to, co za účelem splnění smlouvy sama obdržela, tak aby ze škody žalované neměla zisku. Protože však žalobkyně kůru již zpracovala a vrátiti ji nemohla, měla ve smyslu obdobného použití §§ 1431 a 1437 obč. zák. nahraditi hodnotu, kterou měla kůra v době spotřebování, jak správně odvolací soud uvedl. (Viz také Krasnopolski, Obligationenrecht § 94 při §u 1437 a Stubenrauch k §u 1437 obč. zák.). Pokud jde o výši této hodnoty, stačí zkoumati, zdali dosahuje aspoň výše žalobní pohledávky, na kterou má býti započtena, a odvolací soud také v tom směru správně vyvodil, že žalobkyně sama ocenila kůru podle tehdy platných nejvyšších cen (patrně ve smyslu nařízení ministerstva obchodu ze dne 2. května 1918, čís. 164 ř. zák.) na 6.964 K 40 h, tedy výše, než činí žalobní pohledávka. Žalovaná odmítla původně přijetí této ceny jako náhradu naturálního plnění a žádala buď dodání výtažku nebo vrácení kůry. Teprve v žalobní odpovědi žádala náhradu ceny za dodanou kůru, kterou udala nejprve penízem přes 10.000 Kč, později penízem 22.500 Kč. Žalovaná uplatnila tedy teprve za sporu nárok z bezdůvodného obohacení ve smyslu §u 1447 obč. zák. a žádala náhradu ceny za zpracovanou kůru přes 10.000 Kč; proto nelze přisvědčiti tvrzení žalobkyně, že jest sama obohacena jen o 6.964 K 40 h staré měny, které prý jsou uloženy ještě dnes u vídeňské banky U. Žalobkyně jest obohacena o cenu kůry a ježto obě strany jsou firmami tuzemskými a náhradu jest plniti v tuzemsku, jest již z toho důvodu žalobkyně povinna dáti náhradu v korunách československých, při čemž ani nebylo by třeba zabývati se otázkou, kde původní smlouva žalobkyně měla býti splněna. Ale i kdyby v tom směru při nedostatku jiné úmluvy bylo přihlíženo k předpisům §u 905 obč. zák. a čl. 324 obch. zák., měla žalobkyně svůj podnik, totiž továrnu, do které kůra byla dodána, v T., kde bylo její splniště. Nerozhodnou jest okolnost, že žalovaná odmítla koncem prosince 1919 nabízenou jí náhradu 6.964 K 40 h tehdy ještě staré měny. Tím žalobkyně svého závazku z bezdůvodného obohacení sprostěna nebyla. Domnívala-li se žalobkyně, že žalovaná bezdůvodně odmítá přijetí tohoto plnění a chtěla-li se svého závazku sprostiti nebezpečenství poklesu měny na žalovanou přesunouti, bylo její věcí, aby peníze podle §u 1425 obč. zák. složila na soudě. Správně tedy odvolací soud uznal, že namítaná vzájemná pohledávka jest až do výše žalobní pohledávky po právu a to v korunách československých.

Čís. 3590.

Poměr majitele kinematografické koncese k jeho zástupci. Majitel kinematografické koncese jest zavázán ze smlouvy, třebas filmy objednal jeho zástupce.

(Rozh. ze dne 5. března 1924, Rv I 1741/23.)